

Digi arkeen -neuvottelukunnan kokous: saavutettavuusdirektiivi ja siihen liittyvä kansallinen lainsäädäntö Kommenttipuheenvuoro, Sami Älli

Keskiviikko 7.2.2018

Sami Älli
Kehitysvammaliitto ry

Huolena palveluiden ymmärrettävyys

1. Sisältö (teksti, videot, jne.)

- a) Sisällön itsensä ymmärrettävyys
- b) Typografian tai ilmaisuuden selkeys

2. Palvelun helppo käytettävyys

- a) Informaation määrä ja esittäminen
- b) Palaute käyttäjälle on ymmärrettävää
- c) Poikkeavien toteutustapojen välttäminen
- d) Palvelun toiminnan ennakoitavuus

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

- *s. 53: ” Ymmärrettävyys tarkoittaa, että tietojen ja käyttöliittymän toiminnan on oltava käyttäjien kannalta katsottuna käsitettäviä. Käytännössä tämä tarkoittaa selkeän ja hyvän yleiskielen ja tietyissä tapauksissa myös selkokielen käyttämistä sekä erilaisten sisältöä kuvaavien kuvien, grafiikan tai video- tai ääniaineistojen käyttöä verkkosivuston tai mobiilisovelluksen sisällön esittämiseen.”*

Sisältöjen ymmärrettävyys

Kela maksaa suoraan koulutuksen järjestäjälle sen osan koulumatkateesta, joka on myönnetty koulukuljetuksen perusteella. Koulutuksen järjestäjälle korvataan koulukuljetuksesta aiheutuneet kustannukset, joista on vähennetty kuukausittainen matkaosuutenne 43 euroa.

Koulutuksen järjestäjälle suoraan maksettava osuus on koulumatkatukeanne.

Kun käytät koulukuljetusta, Kela maksaa koulumatkatuen suoraan koulutuksen järjestäjälle. Koulukuljetus maksaa sinulle itsellesi enintään 43 euroa kuukaudessa.

Lähde: Kielikello 4/2011, Kaino Laaksonen

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

3 luku, 7 §: Viranomaisen on suunniteltava ja ylläpidettävä digitaaliset palvelunsa siten, että niiden tietoturvasuus, tietosuoja, löydettävyys ja **helppokäyttöisyys on varmistettu.**

s. 46: ” ... viranomaisen tulisi tehdä käytettävyysarviointit tai -testit ennen uuden digitaalisen palvelun käyttöönottoa...

Palvelun helppokäyttöisyydellä tarkoitettaisiin laissa digitaalisen palvelun käyttöön liittyvien käytettävyysvaatimusten huomioon ottamista. ”

Palveluiden helppo käytettävyys

The screenshot displays the VR website's user interface. At the top, there is a navigation menu with options: 'Tarjoukset ja vinkit', 'Aikataulut ja reitit', 'Palvelut', 'Asiakaspalvelu', 'Tietoa lipusta', and 'Veturit'. Below this is a search bar with the text 'Hae VR:fi:sta'. The main content area features a search form with fields for 'MISTÄ' (From) and 'MINNE' (To), a date field for 'LÄHTÖ' (Departure) set to '18:35' on '31.01.2018', and a 'Lahtoaika' (Departure time) dropdown. A prominent blue button reads 'HAE HINTA JA OSTA LIPPU'. To the right, there are quick links for 'Lity Veturin' (Join the train), 'Junaliikenne nyt' (Train traffic now), 'Aikatauluhaku' (Timetable search), and 'Hintakalenteri' (Price calendar). A large green banner in the center promotes 'Sarjaliput -20 % vielä 2.2. asti!' (Series tickets -20% still until 2.2.). Below the banner are three smaller promotional images: 'Kehärataa pitkin lentoasemalle' (Along the Keuhärata to the airport), 'Veturin lippueta Vene 18 -messuille!' (Train ticket for the Vene 18 exhibition), and '1.1.2018 muutokset lähiliikenteessä' (Changes in local traffic on 1.1.2018). On the right side, a 'Liikennetilanne' (Traffic status) section highlights 'Muutoksia junaliikenteessä Savonlinnan ja Parikkolan välillä 1.2.1' (Changes in train traffic between Savonlinna and Parikkola on 1.2.1) and 'Supistettu junatarjonta Helsingin lähiliikenteessä torstaina 1.2.1' (Reduced train service in Helsinki local traffic on Thursday 1.2.1). Below this, there are search fields for 'ASEMAN NIMELLÄ' (By station name) and 'HAE JUNAN NUMEROLLA' (By train number). At the bottom right, a 'Säästölipulla edullisesti' (Cheaply with savings ticket) section lists prices for various routes: Helsinki-Tampere (8,90 €), Helsinki-Turku (8,90 €), Helsinki-Jyväskylä (13,30 €), Helsinki-Seinäjoki (17,80 €), Helsinki-Joensuu (22,30 €), and Helsinki-Oulu (26,70 €). A link 'KATSO LISÄÄ HINTOJA' (See more prices) is provided.

Laki, direktiivi, standardi, kriteerit...

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta

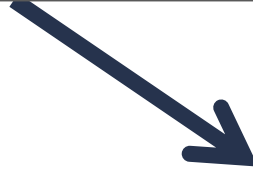
Direktiivi julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta 2016/2102/EU

Standardi, EN 301 549

W3C:n WCAG 2.0 saavutettavuuskriteeristö (AA-taso)

1. Havaittavuus
2. Hallittavuus
3. Ymmärrettävyys
4. Toimintavarmuus

Tekninen ja kognitiivinen saavutettavuus

Tekninen saavutettavuus:

- Toimii eri apuvälineillä
- On koodiltaan virheetön, on "laadukas"
- Tuottaa sisällön tarvittaessa tekstimuotoisena
- Arviointi kohtalaisen suoraviivaista

Lakiehdutus (WCAG 2.0) kattaa!

Kognitiivinen saavutettavuus:

- Sisältöjen (tekstit ja muut sisällöt) helppo ymmärrettävyys
- Palvelun helppokäyttöisyys
- Arviointi tarkan kriteeristön avulla usein hankalaa

Lakiehdotus (WCAG 2.0) ei kata!

WCAG 2.0 ja 2.1:

Luettava: Tee tekstisisällöstä luettavaa ja ymmärrettävää.

3.1.1 Sivun kieli

- Jokaisen verkkosivun oletusarvoinen luonnollinen kieli voidaan selvittää ohjelmallisesti.

3.1.2 Osien kieli

- Sisällön jokaisen tekstikatkelman tai ilmaisen luonnollinen kieli voidaan selvittää ohjelmallisesti, paitsi...

`<html lang="fi">`

Lopuksi

Pitkällä aikavälillä saavutettavuuslaki tulee todennäköisesti merkittävästi parantamaan palveluiden teknistä saavutettavuutta. Tähän tulee työkalut WCAG-kriteerien muodossa.

Miten varmistetaan sisältöjen ymmärrettävyys ja palveluiden helppokäyttöisyyden parantuminen?